

'ובקשו את ה' אלקיהם ואת דוד מלכם' (הושע ג', ה')

בענין קבר דוד המלך ע"ה ושלמה המלך ע"ה ושאר מלכי בית דוד הק' זי"ע*

**מקום קבורת דוד המלך ע"ה ושלמה בנו
ושאר מלכי בית דוד הקבורים עמם הוא
בהר ציון במקובל בישראל מדורי דורות**

א] הנה מקובל בישראל מדורי דורות שהבנין שבהר ציון מול ישיבת התפוצות הוא הבנין שנבנה מעל מערת מלכי בית דוד. וכבר הוזכר מקום קדוש זה בספרי המסעות הקדומים. שכן העיד תלמיד הרמב"ן בספר מסעותיו הנקרא תוצאות ארץ ישראל. וכן ישנה עדות מהר" מנחם כ"ר ציון בנסיעתו בשנת ד"א תתקע"ה. וכן בספר מסעות בנימין (שכתב עליו בסדר הדורות ד"א תתקל"ג "כל מה שראה ושמע מאנשי אמת כתב בספר הנקרא מסעות בנימין והיה חכם חרדים מכין דעת") של הנוסע ר' בנימין מטודלה המביא עדות על אנשים שנכנסו למערה שבהר ציון וראו שם את קבר דוד המלך ע"ה ולפניו מונח שולחן זהב ושרביט זהב ועטרת זהב, ולשמאלו שלמה המלך ע"ה, ויצא מהמערה רוח סערה והכה אותם ונפלו לארץ כמתים ושכבו עד לפנות הערב וכו', וסיפרו את כל הדברים שראו לר' אברהם החסיד הפרוש מקושטנדינה שהיה מאבילי ציון וירושלים,

ורבי אברהם החסיד הזה סיפר לרבי בנימין את כל הדברים (ומובא המעשה גם בסדר הדורות ב"א תתקכ"ד ובספר שערי ירושלים ריישר שער י מעשה הארץ). וכן אי' בכפתור ופרח פ"ו (תלמיד הרא"ש), וברדב"ז (סי' תרלג), ובמהר"ם בן חביב בספר גט פשוט, ובככורי יעקב (סי' תרנח סק"א) שכולם סמכו ידיהם על המקובל בישראל שקברי מלכות בית דוד הם בצד דרום מערב במרום הר ציון, וכ"כ המלבי"ם (נחמיה פ"ג ד"ה אחריו).

אזהרת מו"ר להתרחק מפקפוקי הסט"א

ב] והזהיר מו"ר שאסור לפקפק בקבלה זו ח"ו, ושאין להתייחס כלל להבלי הגוים במאה השנים האחרונות שהעזו בחוצפתם לערער על המסורות והקבלה מדור דור, ולהמיר את הר ציון האמיתי, שהוא הר גבוה בדרום מערב ירושלים, בגבעה נמוכה שבדרום הר הבית הנקראת גבעת האופל שכינוה בשיבוש "עיר דוד", ואכמ"ל לבאר שורש שיבושם ומעותם בפלפוליהם הטמאים [וכבר האריך בזה הרבה הגרי"מ טיקוצ'נסקי

* הנה כידוע לאחרונה עוסק מו"ר שליט"א רבות בעניני קבר דוד המלך ע"ה ושלמה המלך בנו ושאר מלכי בית דוד הקבורים עמם, ומובא כאן חלק קטן מן החידושים והגילויים שגילה בענין נשגב זה. וביקש לציין שעדיין לא נגמר העיון בדברים אלו כראוי ונאמרו כפי שנראה הענין לעת עתה בתחילת העיון.

מבראד מגזע צבי זי"ע תלמיד החוזה מלובלין שמדגיש שזכה לומר כל התהילים בקבר דהע"ה בעיר ציון. וכן הגה"ק הבן איש חי בביקורו באר"י חיבר תפילה ארוכה מיוחדת לאמרה שם, והיא תפילה נוראה המדברת בלשון נוכח לדוד המלך ע"ה "קום דוד מלכא משיחא" וכו'. וגם הרה"ק רבי יצחק אלפייא ראש ישיבת בית א-ל חיבר תפילה נוראה לאמרה במקום קדוש זה כמודפס בספרו שיה יצחק. וכן בדור האחרון עלו לציון הקדוש הרה"ק ר"ש מזוויעהל, והרה"ק מבאיאן, והרה"ק האמרי אמת, והרה"ק הרי"צ מליובאוויטש (שהחשיב עד מאוד מקום קדוש זה וכתב במכתב הנדפס באגרות קודש יג אגרת ד'תתל"ד שהמתקת חבלי משיח היא ע"י אמירת תהילים בציבור במקום קדוש זה, וכן המשיך חתנו הרה"ק הרמ"מ מליובאוויטש זי"ע שהיה שולח לשם הזכרות), והרה"ק האמרי חיים מוויז'ניץ, והרה"ק הרמ"מ מלעלוב זי"ע שהיתה לו קבלה ע"ז מזקינו הרדצ"ש מלעלוב זי"ע. וגם גדולי ברסלב כהרה"צ ר' שמואל הורביץ זצ"ל (כמ"ש בספרו ימי שמואל ח"ג) והרה"צ ר' שמואל שפירא וחבריהם, היו רגילים הרבה להתבודד ולעבוד את ה' במקום קדוש זה.

המלכים הקבורים עם דוד ושלמה ע"ה

ד] ועפ"י המקובל בישראל דוד המלך ע"ה בנה את ביתו ומשכנו במצודה שבהר ציון, ששם היא עיר דוד, ולשם הכנים את ארון הברית למשך שבע שנים (כדא"י בשמואל ב' פרקים ו-ז), ושם חצב לו מערה לקבורה [ועפ"י משמעות דברי חז"ל בתוספתא ריש מס' ב"ב מערה זו פתוחה לנחל קדרון ועל כן אינה מטמאה ואכמ"ל] ושם מקום מנוחתו

(עיר הקדש והמקדש ח"ב פ"ד) לסתור כל ראיותיהם המפוקפקות ביותר ולהביא ראיות חזקות לקבלה המסורה מדור דור ללא הפסק על הר ציון הגבוה שהוא עיר דוד האמיתית (וגבעת האופל הנמוכה היתה גבעה פחותה בחשיבות שבה הושיבו את הנתינים שואבי המים כדא"י בנחמיה ג, כו עיי"ש באריכות)]. שכל הפקפוקים שרשם ממעשה שמן וכת דיליה שנלחמים להסתיר את המקום הקדוש והנורא הזה, מחמת שהסמ"א יודעת גודל הכח הנשגב של מקום זה לסיוע להרמת קרן מלכות דוד ברחמים וע"כ עושה הסמ"א כל מצדקי שבעולם להסתיר מקום קדוש זה (או לשלוט עליו ה"י וכמו שמנסים עתה בימים אלו להעביר מקום קדוש זה לידי הנוצרים ימשי"ו היל"ת). ועל כן מצוה נשגבה עד מאוד לסיוע להקים את סוכת דוד הנופלת בחיזוק המקום הקדוש הזה בכל האופנים שאפשר.

ועיי' מש"כ בספר מסעות ירושלים (מאמר הנותן בים דרך אות ט, ובמאמר סדר יום החמישי אות ב) ממסע כ"ק האדמו"ר המנח"א ממונקאטש לארה"ק, שבהיותו בספינה בדרך לאר"י אמר המנח"א שהמקום הקדוש הראשון במעלה שיש ללכת אליו כשמוגיעים מחו"ל הוא מקום קבר דהע"ה שע"ז נאמר "בן ישי בראש" (ולצערינו ישנם רבים שבאו מחו"ל לקברי צדיקים שבאר"י ובכל קבר קראו מספר תהילים, ואילו את קברו הקדוש של אדונינו דוד המלך מחבר התהילים לא זכו לפקוד, שכ"ז הוא מחמת מלחמת הסמ"א).

עדויות על צדיקי הדורות שהשתטחו במקום קדוש זה

ג] ויש בידינו עדויות רבות על הרבה צדיקים במשך הדורות שזכו לבוא ולהשתטח במקום קדוש זה, וכגון הרה"ק רבי משה

הק' ומקום מנוחת שאר מלכי בית דוד שעמו זי"ע.

ועפ"י המבואר בגמ' בבא קמא (טז:) דוד המלך ובנו שלמה המלך וחזקיהו המלך קבורים יחד, וזהו המקום המעולה שבקברי מלכי בית דוד. וכן יוצא מדברי הפוסקים שעוד ששה מלכים קבורים בסמיכות אליהם והם רחבעם בן שלמה, אביה (אבים) בן רחבעם, אסא בן אביה, יהושפט בן אסא, אחזיה בן יורם, יותם בן עוזיהו. ונקבר שם במערה גם יהוידע הכהן הגדול שהציל את מלכות בית דוד (דה"י ב' כד, טז), וכן בפשטות נקבר במערה קדושה זו המלך הצדיק יאשיהו (אשר כמוהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ה' בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ככתוב במלכים ב', כג, כה), ויתכן שגם אמציהו בן יואש קבור שם (כמש"כ כ"ז הגר"מ מיקוצ'ינסקי בספרו עיר הקודש והמקדש ח"ב פי"ב).

[והזכיר מו"ר מזה דאי' בילקוט מעם לועזי (מלכים א' יב, יא ובקהלת ג, ה) בשם ר"מ גאלאנטי (קהלת יעקב על קהלת שם) על רחבעם בן שלמה שהיה ראוי להיות משיח בן דוד, וגם ידוע מזה דאי' בסוכה (מה:) שאמר רשב"י דאילמלי יותם בן עוזיהו עמו ועם בנו רבי אלעזר יכולים הם לפטור את כל העולם מן הדין מיום שנברא העולם ועד סופו. ועל המלכים יהושפט ואסא מובא עליהם אף בפשט הפוסקים שהיו מלכים צדיקים. ואף שעל המלכים רחבעם ואביה ואחזיה מצינו בפוסקים לשונות שממעטים בכבודם, אך הלא הלכה ברורה היא שאסור לקבור ליד צדיקים מי שאינו צדיק, ומוכח מזה שבאמת גם הם היו צדיקים גדולים אלא שלפי ערכם היו עליהם איזה תביעות. ויותר מזה הביא מו"ר בהקדמת

ספר ים החכמה תשע"ב מכתבי הגרמ"מ משקלוב (ח"ב עמוד קעז) שאף המלך אהמון שבפוסקים ובדברי חז"ל האריכו על מעשיו שאינם טובים יש בעומק הדבר סודות נשגבים רזין דרזין על כוונותיו העמוקות לשם שמים (שאמנם טעה בהם וע"כ הוי הטא). וכע"ז כתב הגה"ק בעמח"ס מי השלוח (ח"א במלכים עמוד קלו ובפרשת ויקרא עמוד סד) על מנשה המלך. וכ"כ הגה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין בספרו צדקת הצדיק (אות קצג) שמלכי בית דוד היו עוסקים בעבודת הברורים, והיינו שעסקו בעבודה גבוהה ומסוכנת המותרת רק לצדיקים מופלגים שיורדים לקלי' כביכול בכדי לברר משם ניצו"ק, וע"כ לפעמים התגברו עליהם הקלי' ולא הצליחו בעליית הברורים כראוי ונחשב אצלם לחטא ואכמ"ל].

עדות המהר"ם חגיז בשם האריז"ל ואזהרתו החריפה של המהר"ל דיסקין

[ה' זמלבר הקבלה הקדומה כבר העיד לנו המהר"ם חגיז (בספר אלה מסעי אלטונא תצג - עמוד טז) שרבינו האריז"ל סמך ידיו על קבלה זו (והמהר"ם חגיז מציין שדברי האריז"ל הם בסוף שער הגלגולים, ואף שאצלינו לא נמצא זאת, מ"מ כידוע יש כמה כתי"י משער הגלגולים ונאמן עלינו המהר"ם חגיז שראה כתי"י כזה). ואף שהאר"י ז"ל לא נכנס לירושלים בגדלותו, אך עמד מהוץ לירושלים והעיד ברוח קדשו על אמיתות מקומות הק' שבירושלים (כמובא בספר אהבת ציון עמוד כא הביאו גם בספר חבת ירושלים הורוויץ מאמר מבשרת ציון אות יט עמוד רכה, וכ"כ הרה"ק מקאמרנא בזהר ח').

וכבר הזהיר השרף המהר"ל דיסקין זי"ע (כמובא בספר אדמת קודש שי"ל בשנת תר"ן

מאד, אלא אף נימא כמו שטוענים רבים ששם הוא רק פתח המערה לקבר דהע"ה (עיין מרגליות הים סנהדרין כו. אות כ' בשם הראב"ה ובספר עיר הקודש והמקדש ח"ב פ"ב, וכן העיד הרח"ק הרמ"מ מלעלוב ששמע בן מוקינו), כיון שבנ"י נהגו להתפלל הרבה בחדר זה, ובהשגח"פ נקבע ששם נראה הציון של דהע"ה, ונקרא ציון זה בפי בנ"י קבר דוד, בודאי נמשך על ציון זה הארת נשמת דהע"ה מפני שהנשמה מתפשטת ומגיעה לשרות על המקום שנבנה לכבודה, שזהו כל ענין הציון שבונים על הקבר כדאי מהאריז"ל, וא"כ גדולה מאד קדושת החדר הזה והציון שבו. ומצד זה יש לו בחי' קדושת קודש הקדשים ומובן למה הוא כנגד בחי' הכתר.

וּמִנִּי"ר אמר שיש סברא ואפשרות להתאים ב' הדברים זע"ז. והיינו די"ל ששם הוי גם פתח המערה בכללות וגם נמצא שם ציון דוד המלך ע"ה. והיינו שפתח המערה בחדר הפנימי והמערה נמשכת תחת כל הבנין, והיא המערה ש"במעלה קברי בני דוד" (דה"י ב' לב, לג) שקבורים שם דוד ושלמה וחזקיה. ואפשר לומר הרמז שבנו הבנין בג' חדרים, והיינו שהחדר הפנימי הוא כנגד החלק במערה המיוחד לדהע"ה, והחדר האמצעי הוא כנגד החלק במערה המיוחד לשלמה המלך ע"ה, והחדר הראשון הוא כנגד החלק במערה המיוחד לחזקיה המלך ע"ה.

וּפִירֵשׁ מו"ר טעם פנימי לספק האם הציון הוא רק על פתח המערה או שהוא מעל ציון דהע"ה. דהנה אי' מהאריז"ל שצדיקים שנשמתם מעלמא דאתכסאי הציון שלהם נעלם, וצדיקים שמבחי' עלמא דאתגליא הציון שלהם מגולה. והנה בנשמת

ע"י המגיד מוילקומיר) מלפקפק באחד מהמקומות הקדושים המקובלים אצלנו וז"ל "באמת שכל המקומות הקדושים המקובלים מדור דור המה נאמנים ומצודקים ואמתיים מעצמן, ואינם צריכים לשום עדות, כל שכן וקל וחומר שהעידו על זה עמודי עולם כהרמב"ן ז"ל והאריז"ל והר"מ משה האגוז"ל, וכל מי שיתעקש ויעמוד בדעתו הראשונה להטיל ספקות באחד מכל המקומות הקדושים הנזכרים בעדותם של הנ"ל וגם יגלה דעתו וספקותיו לזולתו, הוא בכלל שוטה, רשע וגם רוח, ובכלל מונע את חבריו מלעשות מצוה להתפלל שם".

הבנין שמעל קברי מלכי בית דוד רומז לי' הספירות

ו] והנה בנין זה שמעל קברי מלכי בית דוד הוא בנין קדום ביותר מזמן הבית, וכפי שמוכיחים מביני דבר מסגנון הבניה העתיק, ומסתמא נבנה בכוונות וסודות נוכפי שידוע המאמר שאמר הדיבוק שהרג את זכריה הנביא לרה"ק מקאזניץ זי"ע שילדים בני שבע בדורינו, דור הבית, ידעו סודות התורה"ק יותר ממכם]. ובנין זה מתחלק לכמה חלקים, וי"ל שיש בחי' הסתכלות רוחנית גבוהה על התחלקות זו והיא רומזת לפרצוף הק' דהי"ם.

החדר הפנימי שבו נראה הציון בבחי' קדושת הכתר

ז] והיינו שהחדר הפנימי שבו נראית מצבת הציון הוא כנגד בחי' הכתר. דהנה לא מבעיא אם נימא שכנו את הציון מעל המקום המדויק בו נמצאת המערה בה קבור דהע"ה שאז בודאי קדושת מקום זה גבוהה

עיקר מקום התורה והתפילה בחדר הפמוד שבבחי' הקודש - הב"ד

[ט] ואמנם כפי הנראה מהמציאות אף עתה שנהגו בני"ו והצדיקים להיכנס לחדר הפנימי לא קבעו עיקר התורה והתפילה בחדר זה מחמת גודל קדושתו, אלא בחדר שסמוך להחדר הפנימי, שהוא חדר הלימוד והתפילה הרגיל כיום. וחדר זה רומז כנגד בחי' החב"ד, והוא בבחי' ההיכל שמחוץ לקודש הקדשים שהיו בו המנוחה והשולחן והכיוור שהם כנגד בחי' החב"ד, ושם ראוי לקבוע את עיקר הלימוד (שבבחי' החכמה) והתפילה (שבבחי' הבינה), ושם גם ראוי לקבוע מנין לאמירת ספר תהילים משום שמזמורי התהילים מחברים בין החו"ב (תורה ותפילה ביחד).

הפרוזדור בבחי' הו"ק ומסוגל לומר שם תיקוה"כ

[י] וחדר הפרוזדור הארוך החיצוני, שדרכו נכנסים לבנין מבחוץ ועתה חילקוהו ברחבו לשנים לגברים ונשים, הוא ארוך וצר ודומה לאות ו' והוא כנגד הו"ק שכנגד אות ו' שבשם הוי"ה, והוא בבחי' חצר העזרה. ולכן חדר זה מסוגל לעסוק בו בענינים הקשורים לתיקון היסוד וכדאי לומר בו תיקוה"כ. ובפרט עפ"י הנ"ל שחדר זה הוא כנגד אולם קבר חזקיה המלך שרצה ה' לעשותו משיח כדאי' בחז"ל (סנהדרין צד). מחמת שחזק לימוד התורה"ק בכל בני"ו, וא"כ מובן שמקום זה מסוגל לחזק נשמות בני"ו השבורים, וכמבואר מהרה"ק מקאמרנא מענין רבי חזקיה שבתחי' הוזה"ק. וזה מתאים גם לבחי' הו"ק, היינו שהמקום מתאים לחיזוק הנשמות שבבחי' הו"ק. וכן מובן עפ"י גם מש"כ במקו"א שיש קבלה מהרה"ח הריב"א ז"ל שבחלון הראשון

דהע"ה יש ב' הבחנות אלו, דמחד דהע"ה בבחי' לאה - עלמא דאתכסא, ומאידך מצד היו"ד דתיבת דויד ששייכת לבחי' יוסף (כמש"כ במקו"א) הרי הוא בבחי' רחל - עלמא דאתגליא. וע"כ יש בציון דהע"ה ב' ההבחנות של העלם וגילוי ביחד, שיודעים ואין יודעים מקום ציונו (ובבחי' גבוהה יותר הר"ז בבחי' ספיקות דרדל"א, ואכמ"ל).

מעם פנימי שבחרכה דורות לא נכנסו בחדר זה

[ח] והנה הרבה דורות לא יכלו בני"ו להיכנס לחדר גבוה וקדוש זה מחמת מניעת הגויים, וכידוע כל מה שעושה הש"י הכל למובה, וי"ל מעם לשבח שלא להיכנס לחדר זה מחמת גודל קדושתו, ובבחי' נתינת כבוד למלכות הק' שבכתר בחי' "שום תשים עליך מלך" שתהא אימתו עליך, ובבחי' מה שאין נכנסים בכל עת לקודש הקדשים שמאירה בו הארת הכתר. וע"י שנמנעו מלהיכנס אליו מחמת היראה והאימה וכבוד המלכות קיבלו האור הגבוה ביתר שאת, בבחי' שהיראה בונה הכלים לקבל האור.

והיו צדיקים שפתחו להם הפתח וזכו להיכנס לחדר זה לרגע קטן בבחי' הכניסה לאור הכתר בבחי' מטי ולא מטי. והיו גם צדיקים שלא רצו להיכנס לחדר זה מפני שהיה זמן שהכניסו שם הגויים טומאה וחששו לאחיות הקלי' שם, ואמנם גם ענין זה קשור לבחי' הכתר, וכידוע מלוק"מ (תנינא תורה יב) שישנה בחי' שורש ויניקה לקלי' מקדושת הכתר. אך מו"ר קיבל עדות שהיה צדיק גדול בימינו שניקה המקום מהטומאה שהיתה שם, וממילא עכשיו כבר אין יניקה ואחיות זו ואכמ"ל.

ואח"כ מתפלל שם עושה בחי' יחוד זה, שהרי הר ציון נמשך עד הכותל והוי שם מקום היחוד, וכן נהג הגה"ק הראב"ז זי"ע, אלא שבחר ציון הוי המושכת טפת היחוד בשורשו שביסוד ומעורר את היחוד ביתר שאת].

הבית שמעל מערת שאר מלכי בית דוד

יב] עוד אמר מו"ר שיש גם אסמכתות וראיות לקדושת שאר האולמות והחדרים שבקברי מלכי בית דוד. דהנה כמוכח מגמ' ב"ק הנ"ל מלכי בית דוד נקברו לפי חשיבותם, והיינו כנ"ל דוד ושלמה וחזקיה נקברו בפני עצמם במעלה הקברים, ושאר המלכים במערת הקברים הסמוכה לה.

וביאר מו"ר דהדבר מוכח ממקום נוסף, שהרי כנ"ל ישנה קבלה שפתח המערה הוא בחדר הפנימי, ומאידך ידוע שכשנכנסים לבנין החיצוני במקום שישנם איצטבאות שמדליקים שם נרות ישנו עמוד מרובע באמצע החדר, שנראה לעין כל רואה שהוא עמוד מיותר לגמרי וניכר מצורתו שנבנה לאחרונה, וידוע ששם היה פתח המערה ואחרי שנכנסו לשם שני אנשים ומתו בנו על פתח המערה עמוד זה ככדי לסתום את פתח המערה. ודוחק לומר דהוי ב' פתחים למערה אחת, ונראה מזה שהן ב' מערות הסמוכות זו"ז, ובמערה הב' טמונים שאר מלכי בית דוד הנ"ל, ובמקום העמוד הוי הפתח למערה השניה. ונראה למו"ר שהמערה השניה נמשכת מעמוד זה לצד שמאל למקום האולם שנמצא שם המוזיאון ויש שם תחת האדמה בנינים שלמים הקיימים עד היום כמו שמוכח מעדות שהביא המגיד מוילקומיר זצ"ל במכתבו (הודפס בצפונות ובירחון מוריה שנה תשע עשרה אייר תשנ"ג עמ' ג) בשם שני צבקים שזכו

שבחדר זה הסמוך לכניסה לחדר מאירה הארת נשמת הצדיק יסוד עולם – רביז"ל שגם הוא עסק בחיזוק נשמות בני החלולים. והיינו שכללות החדר שייכת לבחי' הו"ק, ומקום זה דהחלון המאיר לחוץ הוא בבחי' הארת היסוד שמשפיעה אור הו"ק לחוץ וואמנם גם בחדר הפנימי מאירה במקום מסויים נשמת רביז"ל בבחי' הארת י' שבתוך דויד, ואכמ"ל].

והוסיף מו"ר לבאר עפ"ז הא שהאמרי אמת זי"ע היה רגיל להתפלל בשיפולי החדר מבחוץ במקום שיש שם כעין איצטבא ארוכה לרחבו של החדר, מפני שמקום זה מרמז על העטרה היינו עמ"י המקפת היסוד.

לימוד הלילה בחר ציון ואח"כ תפילת שחרית בכותל המערבי בבחי' היחוד

יא] והוסיף עוד לבאר שעפ"י הידוע יש חיבור בין הר ציון שכנגד בחי' יוסף (ציון בגימ' יוסף) להר הבית שכנגד בחי' דוד [ובקונ' נשמתין חדתינ פר' וירא תשע"א נתבאר הא שמלכי בית דוד נקברו בחר ציון דזה בבחי' העליה דהמלכות בזמן הגלות ליסוד כדאי' בע"ח (שער מיעוט הירח פ"א דף נה ע"ב) ואכמ"ל], והיינו שהר ציון נמשך עד הכותל המערבי ומתחבר עם הר הבית, וחיבור זה רומז על יחוד ב' המשיחין, מב"י ומב"ד, ששרשו בבחי' יחוד ז"א (יוסף ונוק' (דוד), יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וע"כ הוי ענין גדול לקיים זאת ע"י הכנה לתפילה בלימוד התורה"ק בחר ציון אחר חצות לילה שאז המקום נקי וטהור, ואח"כ להתפלל כותיקין בכותל המערבי, שכזה נעשה בחי' חיבור ויחוד תורה ותפילה, יוסף דוד, קוב"ה ושכינתיה [ואמנם גם הלומד תורה לפני התפילה בכותל המערבי

להיכנס למערה שתחת הבנין שבימינו והעידו דברים נוראים על מה שראו בפניו ובפני המהרי"ל דיסקין ואכמ"ל (ויש לעיין בראוי בעדות ארוכה ומפורטת זו, שיתכן שאפשר להוכיח ממנה כמוש"כ לעיל במקום קבורת דהע"ה שהיא באמת תחת הבנין ולא בריחוק מקום כפי שאחרים סבורים לומר, ועוד חזון למועד בל"ג).

בחינת אולם מערת אסף ומגדל דוד

יג] והאולם הגדול שבבנין השמאלי הצמוד לבנין של קברי מלכי בית דוד שבו נעשית לאחרונה מלוא דמלכה ברוב עם הדרת מלך, גם הוא בנין קדום מזמן הבית כמו ששמע מו"ר ממבני דבר לפי צורת הבניה וכו'. ואמר מו"ר שאמנם מורגש במקום זה שהוא קשור לבחי' דוד ושלמה המלך ע"ה, ויתכן שהיה חלק מארמונם של דוד ושלמה ע"ה.

וביאר מו"ר עוד דאף ששלמה המלך ע"ה קבור יחד עם דוד אביו וגם היה גר בבית דוד אביו, אך כידוע מהנ"ך (דה"י ב' ה, יא) שלמה המלך לא רצה להכניס את בת פרעה לבית דוד אביו, שהוא מקום קדוש ביותר שהיה שם ארון הברית, ולכן בנה שלמה ארמון נוסף. וחלקים מאותו ארמון נשארו עד היום בתוך המבנים הנקראים מגדל דוד, וכמו שהעידו הראשונים ע"ז וכמובא בספר מסעות בנימין שמגדל דוד הוא "הארמון שעשה שלמה המלך" [ולכאן] גם הגשר שבנה שלמה המלך ע"ה מהארמון שלו עד פתח הקיפונים (כמובא בדה"י ב' מ, ד וכפירש"י שם) הינו גשר מהבית שבנה לבית פרעה היינו ממגדל דוד (אולם בעיר הקדש והמקדש ח"ב פ"ד סימן ב אותיות ב-ג הוכיח שהגשר נבנה מהבית שבהר ציון ומציין את שרידי

הגשר הזה שנראים עד היום, ואמנם אין זה קשה כ"כ שהרי העיר נחרבה ונבנתה ויתכן שהגשר שהיה בבית שני אינו במקום הגשר שהיה בבית ראשון, ועדיין צ"ע).

חזקת קבר דוד ושלמה ביחד

יד] עוד אמר מו"ר שמן הראוי להזכיר תמיד את קבר דוד ביחד עם בנו שלמה המלך ולומר "קבר דוד ושלמה", שהם קבורים בסמיכות זה ליד זה כדברי חז"ל הנ"ל (ושלמה משמאל דוד כמובא בעדות שבספר מסעות בנימין הנ"ל). וע"כ מלבד אמירת מזמורי התהילים חק' מן הראוי לעסוק במקום קדוש זה גם באמירת שיר השירים קודש הקדשים להעיר ולעורר נשמת אדונינו שהע"ה – מלך שהשלוש שלו – שתלויה בזה הבאת הגאולה באופן של שלום ומנוחה כבימי שלמה המלך ע"ה). ואף כשאין מזכירים את שלמה המלך ע"ה להדיא יש לכון באמירת קבר דוד, כאילו תיבת דויד מלאה באות י', שמילוי זה דאות י' שייך לבחי' החכמה דשלמה המלך (וי"ד חכמה קדומה).

וענין חיבור זה דדוד ושלמה הוא בבחי' התיקון הנצרך שתלוי בו התיקון השלם (וכמש"כ הרמב"ם בפיה"מ בפרק חלק שמישיח צדקינו מורע דוד ושלמה דייקא), וכמש"כ במקו"א שבחיבור זה מתעלה בחי' דהע"ה שבבחי' הארת הבינה (בינה ליבא – ואני תפילה – עבודה שכלב) לאור הכתר דאריך (שורש הבינה), ובחי' שהע"ה שבבחי' הארת החכמה (שלמה החכם מכל האדם) מתעלה לאור הכתר דעתיק (שורש העליון דהחכמה), ובבחי' ב' המשיחין, מב"ד (כתר דאריך) ומב"י (כתר דעתיק), שיתאחדו ויוכללו ביחד במקום זה בבחי' "ועלו מושיעים – מב"י ומב"ד – בהר ציון לשפוט את הר עשיו –

שמימיו מעין עיטם הוא כנגד קדושת מוחא סתימאה, וכמ"ש מהגרי"א חבר (פר' תצוה) שקדושת המקוה היא בסוד המו"ם, ובפרט מקוה זו דמעין עיטם שעליו כתב הגה"ק העט"צ מזידיטשוב זי"ע שהוא כנגד מו"ם, ולפיכך מרוב קדושתו היה לדהע"ה הו"א ששם הוא מקום ביהמ"ק כדאי' במס' זבחים (נד:). והנה מו"ם היא קדושה גבוהה ונעלמת העולה עד לרדל"א, וע"כ היו צדיקים נסתרים, כהרה"צ ר"מ גפנר, שהתפללו במקום זה בחדר הרב גין, מפני שהצדיקים הנסתרים יכולים להשיג שם את הקדושה הנעלמת דמו"ם. אך לסתם אנשים עדיף לקבוע מקום התפילה ליד השער הברזל הסגור הנ"ל שלכמה ראשונים שם הוא מקום שער הקיפונם שהוא ראש לכל השערים, והיינו שהוא כנגד קדושת הראש שהיא הגולגלתא – כתר, דבגילוי הגולגלתא מעל קדושת המו"ם, ורק בהעלמה עולה המו"ם עד הרדל"א שמעל הגולגלתא. ולכן המלכים היו נכנסים בשער זה, וכמה צדיקים נגלים התפללו במקום זה (והגה"צ ר' לייב זוסמן זצ"ל היה אומר שם תיקון הצות כל ימיו).

ב' השערים כנגד הבעש"ט ורביז"ל

יז] וביאר מו"ר עוד די"ל בדרך פנימית ששני השערים הללו המקשרים בין הר ציון (יסוד) והר הבית (מלכות), הם כנגד ב' גדולי הצדיקים יחידי הדורות האחרונים, רבינו הבעש"ט הק' ורביז"ל, שעוסקים בחיבור יסוד ומלכות. והיינו שהבעש"ט היה בגילוי בבחי' הגולגלתא, ואף שהיה גם בבחי' הרדל"א אך לא היה זה בגילוי, ורביז"ל היה בבחי' מו"ם, שהוא לפי הגר"א בבחי' בינה, אך היא חוזרת ועולה עד הרדל"א [ונתבאר ענין זה במקו"א בשם הגה"צ ר' גדליה קעניג זצ"ל עה"פ "כי כל

להכניע ולבטל את גלות אדום – עשיו – והיתה לה' המלוכה" – בהתגלות מלכות דוד ושלמה ברחמים פשוטים בקרוב בימינו ממש אמן.

הכותל המערבי – שתי קדושות זו למעלה מזו

שני מקומות מסוגלים במיוחד שבכותל המערבי

טז] ובענין המקומות המסוגלים במיוחד שבכותל המערבי גילה מו"ר שהם בב' מקומות, א. במקום הפנימי בסוף בנין הקשת שמשמאל לכותל המערבי, ליד שער הברזל הסגור שמעליו בגובה מעל הבנין ישנו עד היום שער שעומד במקום השער שנקרא בחז"ל (מידות א, ג) שער הקיפונם שהוא במערב הר הבית, ואי' עליו ברא"ש (בפירושו למסכת מידות שם) שנקרא כן לפי שקפי הוא ראש בלשון יון, ולפי שהשכינה במערב היה השער הזה ראש לכל השערים, ב. בתוך מנהרות הכותל מול ביהכנ"ס של הרב גין ישנו שער קדום מזמן הבית, וזה השער מכוון כנגד מקום קדשי הקדשים לשיטת הרדב"ז (סי' תרצא) שכיפת הסלע מעל אבן השתיה. וישנם ראשונים שכותבים שדרך שער זה היו יוצאים הכהנים מביהמ"ק במחילה לבית הטבילה שמימיו היו מגיעים ממעין עין עיטם (ועיין בעדות בעלי התוס' שהתפללו במקום זה כמובא בספר ועשו לי מקדש עמ' 617).

ביאור פנימי בקדושת ב' שערים אלו

יז] וביאר מו"ר ביאור פנימי בקדושת ב' שערים אלו. דהנה השער שבמנהרות הכותל שדרכו יצאו לבית הטבילה

ביתה לבוש שנים" – א"ת שנים אלא שניים – ומתקנים את הקיץ שנדחה בשנת של"ג
שהם שני יחידי הדורות הללו שמשלימים בפטירת האריז"ל, ואכמ"ל].

ברוך ה' לעולם אמן ואמן

